

ਰੱਖੜੀ

[ਇਕ ਦਫ਼ਤਰ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼। ਸਟੇਜ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਕ ਭਾਗ ਵਿਚ ਦੋ ਮੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿਚ ਜੋੜ ਕੇ ਤਿੰਨ ਸੀਟਾਂ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿਚ ਅਫ਼ਸਰ ਦਾ ਕੈਬਿਨ ਹੈ। ਨਾਟਕ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਚਪੜਾਸੀ ਦਫ਼ਤਰ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਦਾ ਫਾਈਲਾਂ ਜੋੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਿਸ ਖੰਨਾ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਦਾ ਪਰ ਚੰਗੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿਚ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ-ਲਿਖੀਆਂ ਸਿਆਣੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਹਨੇ ਆਪਣੀ ਸਜਾਵਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੋਈ।]

ਮਿਸ ਖੰਨਾ : (ਆਪਣੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬੈਠਦੀ ਹੋਈ) ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ, ਅੱਜ ਬਾਕੀ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਆਏ ?

ਬਚਨ ਸਿੰਘ : ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ...ਅੱਜ ਰੱਖੜੀ ਏ ਤੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਚ ਦੋ ਘੰਟੇ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਏ।

ਮਿਸ ਖੰਨਾ : ਰੱਖੜੀ ਦਾ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਏ...ਪਰ ਇਹ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦਫ਼ਤਰ ਦੋ ਘੰਟੇ ਲੇਟ ਲੱਗਣਾ ਏ...ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਛੁੱਟੀ ਕੀਤੀ ?

ਬਚਨ ਸਿੰਘ : ਮੇਰੀ ਕੋਈ ਭੈਣ ਨਹੀਂ।

ਮਿਸ ਖੰਨਾ : ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਏ ਕਿ ਮਿਸਟਰ ਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਭਸੀਨ ਦੀਆਂ ਜੋ ਇਥੇ ਦੋ ਸੀਟਾਂ 'ਤੇ ਬੈਠਦੇ ਨੇ...ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਭੈਣ ਹੈ ?

ਬਚਨ ਸਿੰਘ : ਮੈਂ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ।

ਮਿਸ ਖੰਨਾ : ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਭੈਣ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਾਹਯਾਤ ਗੱਲਾਂ ਨਾ ਕਰਦੇ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਏ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਮੇਰੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਨੇ...ਬੜੇ ਓਵਰ ਸਮਾਰਟ ਬਣਦੇ ਨੇ... ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਖ਼ਬਰ ਪੜ੍ਹਨਗੇ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਔਰਤ ਦੀ ਬਲਾਤਕਾਰੀ ਬਾਰੇ, ਕਵੀਨ ਡਾਇਨਾਂ ਦੇ ਤਲਾਕ ਬਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪੁੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਦੇ ਕਤਲ ਬਾਰੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਗੰਦੀ ਜ਼ਿਹਨੀਅਤ

ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰਨਗੇ।

ਬਚਨ ਸਿੰਘ : ਬੀਬੀ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਹਾਲੀ ਸਿਰਫ ਉਹ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣੀਆਂ ਨੇ, ਜੋ ਤੁਹਾਡੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਨੇ...ਕਦੀ ਉਹ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਲਵੋ, ਜੋ ਤੁਹਾਡੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਕਰਦੇ ਨੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀ ਜ਼ਿਹਨੀਅਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਏ।

ਮਿਸ ਖੰਨਾ : ਨਹੀਂ, ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ...ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿਹਨੀਅਤ ਭੁੱਲੀ ਨਹੀਂ।

ਬਚਨ ਸਿੰਘ : ਤੁਸੀਂ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲੋਂ ਡਿਕਟੇਸ਼ਨ ਲੈਣ ਜਾਂਦੇ ਹੋ, ਜੇ ਅੰਦਰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਲੱਗ ਜਾਏ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਦੀ ਪੁੱਛੋ ਨਾ...ਆਨੀ-ਬਹਾਨੀਂ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਝੀਥਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੇਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਅੰਦਰ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਬੀਬੀ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਨਵੇਂ ਆਏ ਹੋ...ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸਾਹਿਬ ਹੁਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਬਹੁਤਾ ਜੱਸ ਨਹੀਂ...ਸੱਚ ਪੁੱਛੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਟੈਨੋ ਆਪਣੀ ਬਦਲੀ ਵੀ ਇਸੇ ਲਈ ਕਰਵਾ ਗਈ ਸੀ...ਮੈਂ ਆਪ ਧੀਆਂ ਵਾਲਾ ਹਾਂ...ਤੁਹਾਨੂੰ ਖ਼ਬਰਦਾਰ ਕਰਨਾ ਆਪਣਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ।

ਮਿਸ ਖੰਨਾ : ਸ਼ੁਕਰੀਆ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਜੀ...ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਖ਼ਬਰਦਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਮੈਂ ਧਿਆਨ ਰੱਖਾਂਗੀ।

(ਆਪਣੇ ਟਾਈਪ ਦੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ...ਬਾਹਰੋਂ ਮਿਸਟਰ ਵਾਲੀਆ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।)

ਵਾਲੀਆ : ਹੈਲੋ...ਮਿਸ ਖੰਨਾ ਤੁਸੀਂ ਆ ਗਏ...ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉਮੀਦ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਏਨੀ ਜਲਦੀ ਆ ਜਾਓਗੇ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਫੀਸਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਜ ਦੋ ਘੰਟੇ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਏ।

ਮਿਸ ਖੰਨਾ : ਮੇਰਾ ਕੱਲ੍ਹ ਦਾ ਕੁਝ ਕੰਮ ਪੈਂਡਿੰਗ ਸੀ...ਮੈਂ ਜਲਦੀ ਆ ਗਈ...ਉਂਜ ਵੀ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਰੱਖੜੀ ਬੰਨ੍ਹਣੀ ਸੀ, ਉਹ ਮੈਂ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ...ਹਾਂ ਤੁਸੀਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਲਦੀ ਆ ਗਏ ਹੋ...ਬੋਰ ਹੋਵੋਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਦੋਸਤ, ਮੇਰਾ ਮਤਲਬ ਏ ਮਿਸਟਰ ਭਸੀਨ ਨਹੀਂ ਆਇਆ, ਜੋ ਅਖ਼ਬਾਰ ਲਿਆਉਂਦਾ ਏ ਤੇ ਫਿਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚੌਂਦੀਆਂ ਚੌਂਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵੀ ਸੁਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਵਾਲੀਆ : ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਡੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਏ ?

ਮਿਸ ਖੰਨਾ : ਨਹੀਂ, ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ...ਇਤਰਾਜ਼ ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਂਝ ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਗੁਸਤਾਖ਼ੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਸਿਰਫ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵਿਚ ਕਿਉਂ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਬੇਪੱਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ?

ਵਾਲੀਆ : ਪਾਲੀਟਿਕਸ ਦੀਆਂ ਬੋਰ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕੀ ਕਰੇ ?

ਮਿਸ ਖੰਨਾ : ਖ਼ਬਰਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਫ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਵਾਲੀਆ : ਮਸਲਨ ?

ਮਿਸ ਖੰਨਾ : ਮਸਲਨ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ 90 ਕਰੋੜ ਆਬਾਦੀ ਵਿਚ ਹੁਣ 9 ਕਰੋੜ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹਨ, 40 ਫ਼ੀਸਦੀ ਆਬਾਦੀ ਭੁੱਖਮਰੀ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਹੈ।

ਵਾਲੀਆ : ਇਹ ਫ਼ਿਕਰ ਸਾਡਾ ਕਿਉਂ ਹੋਵੇ, ਅਸੀਂ ਕਿਹੜਾ ਐੱਮ.ਐੱਲ.ਏ. ਹਾਂ... ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਏ ?

ਮਿਸ ਖੰਨਾ : ਹਾਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਏ...ਤੁਸੀਂ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਫਰੰਟ ਪੇਜ਼, ਜਿਸ ਵਿਚ ਅੱਧ-ਨੰਗੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਐਕਟਰਸਾਂ ਦੀਆਂ ਰੰਗੀਨ ਤਸਵੀਰਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹਦਾ ਰੁਖ ਜਾਣ-ਬੁਝ ਕੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਥੱਲਿਓਂ ਚੋਰ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਵੇਖਦੇ ਹੋ, ਇਹ ਜਾਣਨ ਲਈ ਕਿ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਕੀ ਏ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਬੇਪਰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋ।

ਵਾਲੀਆ : (ਟੋਕ ਕੇ) ਮਿਸ ਖੰਨਾ ਇਹ ਤੁਸੀਂ...

ਮਿਸ ਖੰਨਾ : ਮੈਨੂੰ ਟੋਕੋ ਨਾ, ਮੈਨੂੰ ਗੱਲ ਮੁਕਾ ਲੈਣ ਦੇਵੋ...ਫਿਰ ਤੁਹਾਡਾ ਉਹ ਦੋਸਤ ਆ ਜਾਏਗਾ ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਿਹਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣੀ, ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਦੀ...ਵੈਸੇ ਮਿਸਟਰ ਵਾਲੀਆ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਵਾਂ ਕਿ...(ਉਹ ਰੱਖੜੀ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ) ਇਹ ਰੱਖੜੀ ਜੋ ਬੰਨੀ ਹੋਈ ਏ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸਿਰਫ਼ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਦਾ ਪਿਆਰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਰੱਖੜੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਔਰਤ ਜਾਤ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਏ...ਪਰ ਸ਼ਾਇਦ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਕਦੀ ਵੀ ਨਾ ਸਮਝ ਸਕੋ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ। ਲਓ ਤੁਹਾਡਾ ਦੋਸਤ ਵੀ ਆ ਗਿਆ ਏ।

(ਮਿਸਟਰ ਭਸੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਆਪਣਾ ਟਿਫਨ ਬਾਕਸ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਥੈਲੇ ਵਿਚੋਂ ਅਖ਼ਬਾਰ ਕੱਢਦਾ ਹੈ।)

ਭਸੀਨ : ਕਿਉਂ ਬਈ ਰਮੇਸ਼ ਸਭ ਠੀਕ ਹੈ ?

ਵਾਲੀਆ : (ਬੇਦਿਲੀ ਜਿਹੀ ਨਾਲ) ਹਾਂ, ਠੀਕ ਹੀ ਹੈ।

ਭਸੀਨ : ਯਾਰ ਬੜਾ ਢਿੱਲਾ ਬੋਲਦਾ ਹੈਂ...ਖੈਰ ਤੇ ਹੈ ?
ਵਾਲੀਆ : ਖੈਰ ਹੀ ਏ।
ਭਸੀਨ : ਅੱਜ ਤਾਂ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਬੜੀਆਂ ਦਿਲਚਸਪ ਖ਼ਬਰਾਂ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਮ 'ਖਲਨਾਇਕ' ਦੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਕੇਸ ਚਲੇ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹਦਾ ਉਹ ਗਾਣਾ ਫਿਲਮ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ...(ਮਿਸ ਖੰਨਾ ਵੱਲ) ਕਿਉਂ ਮਿਸ ਖੰਨਾ ਤੁਹਾਡਾ ਗਾਣੇ ਬਾਰੇ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ?
ਮਿਸ ਖੰਨਾ : ਕਿਹੜੇ ਗਾਣੇ ਬਾਰੇ ?
ਭਸੀਨ : ਜਿਸ ਦੀ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਚਰਚਾ ਏ।
ਮਿਸ ਖੰਨਾ : ਮੈਂ ਸਮਝੀ ਨਹੀਂ।
ਭਸੀਨ : ਇਹੋ ਕਿ ਤੇਰੀ ਚੋਲੀ ਕੇ ਨੀਚੇ ਕਿਆ ਹੈ ?
ਮਿਸ ਖੰਨਾ : ਮਿਸਟਰ ਭਸੀਨ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਇਹ ਸਵਾਲ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਹਦੀ ਚੋਲੀ ਕੇ ਨੀਚੇ ਕਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਕੋਲੋਂ ਵੀ ਪੁੱਛ ਸਕਦੇ ਸੀ...ਵੈਸੇ ਮਾਂ ਦੀ ਚੋਲੀ ਨੀਚੇ ਜੋ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੋਂ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ੀਰੀਏ ਹਾਯਾਤ ਪੀ ਕੇ ਪਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹੇ ਹੋ।
ਭਸੀਨ : ਸ਼ੀਰੀਏ ਹਾਯਾਤ ?
ਮਿਸ ਖੰਨਾ : ਸ਼ੀਰੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਹਾਯਾਤ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਸ਼ੀਰੀਏ ਹਾਯਾਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਦੁੱਧ।
ਭਸੀਨ : (ਢੀਠਾਂ ਵਾਂਗ) ਤੁਹਾਨੂੰ ਫਾਰਸੀ ਜ਼ਬਾਨ ਦੀ ਬੜੀ ਮੁਹਾਰਤ ਹੈ।
ਮਿਸ ਖੰਨਾ : ਹਾਂ, ਕਦੀ-ਕਦੀ ਇਹ ਜ਼ਬਾਨ ਬੋਲਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਦੂਜੀ ਜ਼ਬਾਨ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ...ਉਂਜ ਹੁਣ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਮਝ ਤਾਂ ਲੱਗ ਗਈ ਹੋਣੀ ਏ ਕਿ ਚੋਲੀ ਕੇ ਨੀਚੇ ਕਿਆ ਹੈ।
(ਇਹ ਆਖ ਕੇ ਉਹ ਅਲਮਾਰੀ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਕੱਢਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।)
ਵਾਲੀਆ : ਕਿਉਂ ਕਾਕਾ ਜੀ, ਕੀ ਹਾਲ ਏ ?
ਭਸੀਨ : ਹੁਣੇ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਭਲਾ ਸੀ।
ਵਾਲੀਆ : ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਤੂੰ ਬਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।
ਭਸੀਨ : ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਸਤੀ-ਸਵਿਤਰੀਆਂ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਬੜਾ ਪਤਾ ਏ।
ਮਿਸ ਖੰਨਾ : (ਮੁੜ ਕੇ) ਕੀ ਪਤਾ ਏ...ਅੱਜ ਦੱਸ ਹੀ ਦਿਉ...(ਵਕਫ਼ਾ) ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਦੱਸੋਗੇ, ਮੈਂ ਹੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੰਦੀ ਹਾਂ...ਮੈਂ ਸੁਸ਼ੀਲ ਖੰਨਾ ਹਾਂ...

ਇਕ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰੇ ਵਿਚ, ਜਿਸ ਦਾ ਦਫਤਰ ਇਸ ਛੋਟੀ ਜਹੀ ਕੋਠੀ ਵਿਚ ਹੈ, ਸਟੈਨੋ ਟਾਈਪਿਸਟ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹਾਂ। ਸੁਸ਼ੀਲ ਖੰਨਾ ਸ੍ਰੀ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਖੰਨਾ ਦੀ ਧੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਹਾਦਸੇ ਵਿਚ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ...ਉਹ ਇਕ ਵਿਧਵਾ ਮਾਂ ਦੀ ਧੀ ਹੈ। ਉਹਦਾ ਇਕ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ, ਉਹਦੀ ਇਕ ਭੈਣ ਹੈ, ਜੋ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੀ ਹੈ। ਸੁਸ਼ੀਲ ਖੰਨਾ ਪੌਣੇ ਨੌਂ ਵਜੇ ਘਰ ਤੋਂ ਚੱਲਦੀ ਹੈ ਤੇ ਨੌਂ ਵਜੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ ਪੁੱਜਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਪੰਜ ਵਜੇ ਤਕ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਪੰਜ ਵਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨਾਲ ਘਰ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਹੱਥ ਵਟਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਮਾਰਕੀਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਟੀ.ਵੀ. ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੇਖਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਭਾਵੇਂ ਚੰਗਾ ਨਾ ਹੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਐਡਵਾਂਟੇਜ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਵਿਚ ਸੇਫਲੀ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੁਸ਼ੀਲ ਖੰਨਾ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੌਂ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਦੀ-ਕਦੀ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਸੁਪਨੇ ਵੀ ਵੇਖਦੀ ਹੈ। ਸੁਪਨੇ, ਜੋ ਹਰ ਕੰਵਾਰੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ ਤੇ ਮਿਸਟਰ ਭਸੀਨ ਤੁਹਾਡੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੱਸ ਦੇਵਾਂ ਕਿ ਸੁਸ਼ੀਲ ਖੰਨਾ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਐਸਾ ਨੌਜਵਾਨ ਲੱਭ ਪਿਆ, ਜੋ ਉਹਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੇ ਹਾਣ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਸਾਥ ਵੀ ਜੋੜ ਲਏਗੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ ਦੂਰ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਪਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੱਸ ਦੇਵੋ...ਹਾਂ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਡਿਕਟੇਸ਼ਨ ਲੈਣ ਜਾਂਦੀ ਹਾਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਜਾਣਨ ਦੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਮੇਰਾ ਬੌਸ ਹੈ। ਮੈਂ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੀ ਹਾਂ, ਤਨਖਾਹ ਲੈਂਦੀ ਹਾਂ। ਉਹ ਜੋ ਡਿਕਟੇਟ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਡਿਕਟੇਸ਼ਨ ਮੈਨੂੰ ਲੈਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਕੋਈ ਆਫੀਸੀਅਲ ਲੈਟਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਲਵ ਲੈਟਰ ਹੋਵੇ। ਵੈਸੇ ਇਕ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਰ ਦੇ ਦੇਵਾਂ ਕਿ ਮਰਦ-ਮਰਦ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਵਾਲੀਆ ਹੋਵੇ, ਮਿਸਟਰ ਭਸੀਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਫਸਰ ਮਿਸਟਰ ਸਹਿਗਲ ਹੋਵੇ। ਕੱਲੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹ ਦਾਅ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ ਤਾਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਖਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(ਹਾਲੀ ਮਿਸਟਰ ਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਭਸੀਨ ਇਸ ਲੰਬੀ ਗੱਲਬਾਤ ਨਾਲ ਸੰਭਲ ਹੀ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਅਫਸਰ ਮਿਸਟਰ

ਸਹਿਗਲ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਜਾ ਕੇ ਕੈਬਿਨ ਵਿਚ ਬੈਠਦਾ ਹੈ
ਅਤੇ ਬੈੱਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਅੰਦਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।)

ਸਹਿਗਲ : ਬਚਨ ਸਿੰਘ, ਮਿਸ ਖੰਨਾ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਭੇਜ ਦੇ... (ਬਾਹਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ
ਤੇ ਮਿਸ ਖੰਨਾ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਲਈ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।)

ਮਿਸ ਖੰਨਾ : ਜੈ ਹਿੰਦ ਸਰ।

ਸਹਿਗਲ : ਜੈ ਹਿੰਦ...।

(ਬਾਹਰ ਵਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਭਸੀਨ ਘੁਸਰ-ਮੁਸਰ ਕਰਦੇ ਹਨ—ਲੈ
ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਅੰਦਰ ਬੁਲਾ ਲਿਆ।)

ਸਹਿਗਲ : ਮਿਸ ਖੰਨਾ ਅੱਜ ਤੁਹਾਡਾ ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਕੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਏ ?

ਮਿਸ ਖੰਨਾ : ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਨਹੀਂ ਸਰ।

ਸਹਿਗਲ : ਤਾਂ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੁਹਾਡਾ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੈ।

ਮਿਸ ਖੰਨਾ : ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਗੱਲ ਏ ਸਰ ?

ਸਹਿਗਲ : ਅੱਜ ਮੇਰਾ ਬਰਥ-ਡੇ ਹੈ।

ਮਿਸ ਖੰਨਾ : ਕੰਗਰੈਚੂਲੇਸ਼ਨਜ਼...ਤੁਹਾਡੇ 40ਵੇਂ ਬਰਥ-ਡੇ 'ਤੇ।

ਸਹਿਗਲ : (ਬੋਝਾ ਜਿਹਾ ਜਿੱਚ ਹੋ ਕੇ) ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਏ ਕਿ ਮੈਂ 40
ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਹਾਂ।

ਮਿਸ ਖੰਨਾ : ਸਰ, ਕੱਲ੍ਹ ਤੁਹਾਡਾ ਬਾਇਓ-ਡੇਟਾ ਟਾਈਪ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਸਹਿਗਲ : ਉਹ ਉਮਰ ਗ਼ਲਤ ਏ...ਅਸਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਕਾਲਜ ਵਿਚ
ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਉਮਰ ਵੱਧ ਲਿਖਾਣੀ ਪਈ ਸੀ।

ਮਿਸ ਖੰਨਾ : ਤੁਹਾਡੀ ਬਰਥ-ਡੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀ ਪਤਨੀ ਤੇ ਬੱਚੇ ਵੀ
ਆਉਣਗੇ ?

ਸਹਿਗਲ : ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਫੰਕਸ਼ਨ ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ...ਸੀਤਾ ਨੇ
ਯਾਨ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਪੂਜਾ ਕੀਤੀ...ਮੇਰੀ ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਲਈ
ਪ੍ਰਾਥਨਾ ਕੀਤੀ...ਫਿਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਵੰਡਿਆ।

ਮਿਸ ਖੰਨਾ : ਤੁਹਾਡੀ ਸੀਤਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ ਏ ਸਰ ?

ਸਹਿਗਲ : ਹਾਂ, ਉਹ ਇਕ ਆਦਰਸ਼ ਭਾਰਤੀ ਪਤਨੀ ਏ।

(ਕੁਝ ਸੋਚਦੀ ਹੈ, ਥੋੜੇ ਵਿਚੋਂ ਰੱਖੜੀ ਕੱਢਦੀ ਹੈ।)

ਮਿਸ ਖੰਨਾ : ਸਰ, ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਅੱਗੇ ਕਰਨਾ।

ਸਹਿਗਲ : ਕਿਉਂ ?

ਮਿਸ ਖੰਨਾ : ਇਹ ਰੱਖੜੀ ਬੰਨ੍ਹਣੀ ਏ।

ਸਹਿਗਲ : ਡੈਮ ਇਟ...(ਬਾਹਰੋਂ ਦੋਨੋਂ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਡੈਮ ਇਟ)।

(ਨੋਟ—ਸਟੇਜ ਦੀ ਸੈਟਿੰਗ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਾਲੀਆਂ ਅਤੇ
ਭਸੀਨ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ
ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿਸਦੇ ਹਨ।)

ਸਮਾਪਤ